

- İSTE EN BÜYÜK 10 SANAYİ KURULUŞU**
- 1-Tüpraş
 - 2-Ford Otomotiv
 - 3-Toyota Otomotiv
 - 4-Oyak-Renault
 - 5-Tofaş
 - 6-Arçelik
 - 7-İSDEMİR
 - 8-ERBEĞLİ
 - 9-İçdaş Çelik
 - 10-Hyundai Assan

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK 500 SANAYİ KURULUŞU DÖVİZLE BÜYÜDÜ

ZİRVENİN KURMAYLARI

ISO BASKANI BAHÇIVAN:

Kaliteli finansmana erişim zorunlu

■ ISO Yürütüm Kurulu Başkanı **İsmail Bahçıvan**, ISO 500 amaçlarının sanayinin kalite standartlarına kadar inen bir nevi sağlık testi olduğunu söyledi. Bahçıvan "Bu tablo karşısında tespitlerimiz şudur, Türk sanayisi en zor şartlarda dahi kendi ana faaliyetinde erişim olduğu biriktin ve dayanıklılık gücüyle üretimini başarıya sürdürüyor. Global rekabette maalesef elimizdeki finansmanlenememizin eşit şartlarda olmadığa düşümlürlse, bu başarının önemli değeri ve anlamı daha iyi anlaşılacaktır" dedi. Araştırmanın olumsuz göstergeleri de olduğunu vurgulayan Bahçıvan, şöyle konuştu: Bu sonuçlardan biri de her yıl katılanarak bü-

yüyen finansman giderlerindeki artış. ISO 500 araştırması bir kez daha ortaya koymaktadır ki sanayi sektörümüz, esas faaliyetlerindeki kalitede, 2018 gibi zorlu bir senenin içinde geçmesine karşın başarılı bir performans gösterdi. Ama bu performans, mali tablolara yansayan finansman maliyetleriyle boğ edemedi. Maalesef finansmanın mali tablolarda oluşturduğu tahribat, esas faaliyetlerde ne kadar başarılı olursa olsun, bunun sürdürülebilir olmadığı ortaya koyuyor. Bu finansman tahribatı, öz kaynak dengesini bozmakta, sanayinin kaliteli finansman kaynaklarına erişimini zorlu hale getirmektedir.

Tüpraş, Ford ve Toyota geçen yıl olduğu gibi bu yıl da ilk üçteki yerini korurken, listede yer alan firmaların gelirleri döviz bazlı satış ve ihracatla 31,5 milyar lira artış gösterdi.

Ekonomi Servisi
Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşları listesine döviz kuru damgasını vurdu. İhracat ile kur endeksi satışlarına birlikte döviz gelirlerini artıran firmalar listedeki yerini pekiştirdi. **İsmail Bahçıvan** başkanlığındaki ISO Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasına göre Tüpraş 79 milyar TL'lik üretimden satış ile bu yıl da zirvedeki yerini korurken, 31 milyar TL ile Ford 23,6 milyar TL ile Toyota izledi. Listede Toyota'yı sırasıyla Oyak-Renault, Tofaş, Arçelik, İskenderun Demir ve Çelik, Ereğli Demir ve Çelik, İçdaş Çelik ve Hyundai Assan takip etti. Listede ilk 3 sıra değişmezken, geçen yıl beşinci basamakta yer alan Oyak-Renault, 2018'de dördüncülüğe yükseldi. Tofaş ise dördüncü sıradan beşinciye geriledi.

SON 14 YILIN EN YÜKSEK BÜYÜMESİ

ISO 500'ün 2017 yılında 652,7 milyar TL olan üretimden net satışları 2018 yılında yüzde 24,5 gibi yüksek bir büyüme performansıyla 817 milyar TL'ye çıktı. Satışlardaki artışta fiyat yükselişlerinin yanı sıra ihracat gelirlerinde etkili olan döviz kurlarındaki artış rol oynadı. Gerçekleşen büyüme oranı da ISO 500'de son 14 yılın en yüksek büyümesi olarak dikkati çekti. Önceki yıl yüzde 19 olan üretimden satışlardaki reel büyüme ise 2018'de yüzde 11,8'e geriledi.

İHRACAT SEKTÖRÜN ÜZERİNDE ARTTI

Araştırmaya göre ISO 500'ün ihracatı da 2018'de yüzde 11,3 artışla 71,8 milyar dolar oldu. Böylece ihracat oranı yüzde 7 olan Türkiye ve sanayi ihracatı artış oranının listesinde gerçekleşti. Bu performansa bağlı olarak ISO 500'ün Türkiye sanayi ihracatı içindeki payı yüzde 44,5'e yükseldi.

DÖVİZ VE FAİZDEN 55,8 MİLYAR LİRA

Listede yer alan 500 büyük şirketin faaliyet kârı ise 107,8 milyar TL oldu. Diğer faaliyetlerden oluşan gelir ve karlar 270 milyar TL, diğer faaliyetlerden oluşan gider ve zararları ise 214,2 milyar TL olarak gerçekleşti. Bu iki kalemin arasındaki fark olarak 55,8 milyar TL'lik üretim faaliyet dışı net gelir elde edildi. Bunun 31,5 milyar TL'sini net kambiyo kârından oluşturdu. Kalan 24,3 milyar TL ise faiz, iştirak, temettü gelirleri gibi pek çok kalemi içerdi.

FAVÖK 6 yılın zirvesinde

■ Araştırmaya göre FAVÖK büyüklüğü 2018 yılında yüzde 48 artarak 94,7 milyar TL'den 140,2 milyar TL'ye yükseldi. Böylece firmalar son altı yılın en yüksek FAVÖK artışını gerçekleştirdi. Vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamı yüzde 19,7 artarak 53 milyar TL'den 63,5 milyar TL'ye yükseldi. FAVÖK'e reel olarak yüzde 23 gibi yüksek bir artış sağlanırken, vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamı reel olarak 0,5 azaldı.

Dışa bağımlı olan sanayici faize çalıştı

■ Türkiye'ye karşı yapılan döviz manipülasyonunu sanayi şirketlerini etkiledi. Tüm şirketler içinde üretimden satışlar yüzde 7,2 daraldı. Faaliyet kârının yüzde 88,9'u faiz giderlerine gitti. Bu oran 2018 yılında yüzde 49,8'di. ISO 500 listesinin özkaynakları yüzde 4 azalırken, borçluluk da yüzde 4 artarak yüzde 67'ye yükseldi. Öz kaynakların payı ise yüzde 37,1'den yüzde 33'ye geriledi. 500 şirket içinde kâr eden kuruluş sayısı 422'den 381'e düşerken, zarar eden şirket sayısı da 78'den 119'a yükseldi.

56 şirket ilk defa girdi

■ Geçen yıl 79 yeni şirket listeye girmeyi başarken 56 şirket ilk defa giriş yaptı. Böylece listenin yüzde 11'i yenilenmiş oldu. Bu arada, geçen yıl isiminin açıklanmasını istemeyen şirket sayısı 20 olarak gerçekleşti.

TMSF de listede

■ Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na (TMSF) devredilen şirketlerden Aynas Gıda, Boyçelik Metal, Boytaş Mobilya, Boyteks Tekstil, Form Sünger, HES Haclar Elektrik, İstikbal Mobilya, Küçükbaş Yağ ve Nakısan Plastik de ISO 500'de yer aldı.

Teknolojinin payı arttı

■ Katma değeri ürünlerde yüksek teknolojinin payı yüzde 3,6'dan yüzde 5,3'e, orta yüksek ve yüksek teknolojinin payı ise yüzde 23,8'den yüzde 27,5'e çıktı. Ar-Ge yapan firma sayısı da 2018'de 276'ya yükseldi.

Maaşlar yüzde 20 zamlandı

■ ISO 500'ün istihdamı geçen yıl yüzde 2,4 artarken, ödenen maaş ve ücretlerdeki artış da yüzde 20,2 olarak gerçekleşti. ISO 500 içinde yer alan yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı da 2018 yılında 2 adet artarak 117'ye yükseldi.